

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 835/2019
28.11.2019. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Весне Поповић, председника већа, Божидара Вујичића и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Радмила Ђурков Коцољевац, адвокат из ..., против туженог ББ, чији је пуномоћник Миодраг Војновић, адвокат из ..., ради поништаја решења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 94/18 од 08.11.2018. године, у седници одржаној 28.11.2019. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 94/18 од 08.11.2018. године и пресуда Основног суда у Панчеву П1 307/15 од 17.10.2017. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 307/15 од 17.10.2017. године, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се поништи решење туженог од 14.04.2015. године као незаконито и да се обавезе тужени да тужиоца врати на рад са свим правима која му по закону припадају, као и да тужиоцу накнади трошкове спора са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове поступка од 182.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 94/18 од 08.11.2018. године ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Панчеву П1 307/15 од 17.10.2017. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.72/11, 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен код туженог, а решењем Републичког фонда пензијског и инвалидског осигурања запослених – Филијала Панчево од 08.08.1994. године тужилац је разврстан у III категорију инвалидности почев од 22.06.1994. године, с тим што је инвалидност проузрокована болешћу. Анексом уговора о раду од 29.06.2006. године тужилац је премештен на радно место супервизор у Служби за дигитализацију у оквиру Службе за дигитализацију архиве. Решењем туженог од 14.04.2015. године, тужиоцу је отказан уговор о раду због престанка потребе за његовим радом услед организационих промена, са 15.04.2015. године, одређена је исплата отпремнине од 400 евра нето за сваку навршену годину рада у радном односу код туженог и тужени је тужиоцу исплатио отпремнину. Тужени је 23.03.2015. године донео Програм решавања вишка запослених на основу којег је промењен Правилник о организацији и систематизацији послова код туженог и 551. изменом и допуном Правилником о организацији и систематизацији од 02.04.2015. године укинута су систематизовани послови у оквиру Функције за организациона питања, између осталог и Служба за дигитализацију у којој је тужилац радио. Тачком 6 Предлога програма решавања вишка запослених услед организационих промена код туженог од 26.01.2015. године, предвиђено је да посебну заштиту од проглашења вишком запослених уживају запослени за време трудноће, породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета, као и овлашћени представници синдиката који уживају посебну заштиту од проглашења вишком запослених, те да се премештају на друге одговарајуће послове код послодавца. Тужилац је 02.04.2015. године Националној служби за запошљавање поднео захтев за утврђивање преостале радне способности, односно поново је покренуо поступак за процену радне способности.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев, ценећи да је тужиоцу законито престао радни однос, јер је код туженог укинута цела организациона јединица у којој је тужилац радио, да није било места примени критеријума и оцењивању запослених, а да тужилац није указао на евентуално слободно радно место на које је могао бити премештен. Осим тога, наведено је да тужилац у првостепеном поступку није приложио, нити предложио доказе да му је у поновном поступку покренутом ради преиспитивања преостале радне способности, утврђен већи степен инвалидности, са закључком да, иако би био утврђен већи проценат умањења тужиочеве радне способности, то не би било од значаја за његов радноправни статус.

Закон о раду („Сл. гласник РС“, бр.24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14), у члану 12. став 1. прописује да запослени има право на одговарајућу зараду, безбедност и здравље на раду, здравствену заштиту, заштиту личног интегритета, достојанство личности и друга права у случају болести, смањења и губитка радне способности и старости, материјално обезбеђење за време привремене незапослености, као и право на друге облике заштите, у складу са законом и општим актом, односно уговором о раду. Истим законом је у одељку којим се регулише поступак решавања вишка запослених и то у члану 155. став 1. тачка 5. прописано да програм (решавања вишка запослених) нарочито садржи мере за запошљавање: премештај на друге послове, рад код другог послодавца, преквалификацију или доквалификацију, непуно радно време али не краће од половине пуног радног времена и друге мере.

Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом („Сл. гласник РС“, бр.36/2009, 32/2013), чланом 4. став 2. тачка 5)

прописује да статус особе са инвалидитетом има лице коме је, у складу са прописима о пензијском и инвалидском осигурању, утврђена категорија инвалидности, односно преостала радна способност. Чланом 8. истог закона, прописано је да процена радне способности и могућност запослења или одржања запослења обухвата медицинске, социјалне и друге критеријуме којима се утврђује могућност и способност особе са инвалидитетом неопходне за укључивање на тржиште рада и обављање конкретних послова самостално или уз службу подршке, употребу техничких помагала, односно могућности запошљавања под општим или под посебним условима (став 1); особи са инвалидитетом којој није процењена радна способност иста се, у циљу утврђивања могућности запослења или одржања запослења, процењује у складу са овим законом (став 2).

Правилник о ближим условима за остваривање права инвалида рада и професионално оболелих запослених ББ, верзија 01 од 06.09.2013. године у члану 4. став 1. прописује да запослени који је пред надлежним органом покренуо поступак за процену радне способности и могућности запослења или одржања запослења, не може поступцима Послодавца бити доведен у неповољнији положај (отказ уговора о раду, утврђивања вишка запослених, премештај на друге послове са нижим износом зараде и сл.) до окончања поступка; а ставом 2. прописано је да је запослени дужан да о поднетом захтеву из става 1. овог члана обавести послодавца без одлагања.

По оцени Врховног касационог суда, тужилац има статус особе са инвалидитетом у смислу члана 4. став 2. тачка 4. Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом. Тужени је у поступку утврђивања вишка запослених укинуо цео организациони део са радним местом на којем је тужилац радио, али није утврђено да ли је у том поступку применио неку од мера за запошљавање тужиоца у складу са одредбом члана 155. став 1. тачка 5. Закона о раду. Тужилац је пре отказа уговора о раду надлежној служби поднео захтев за утврђење преостале радне способности, о чему је тужени послодавац био обавештен. У тој ситуацији, послодавац је морао да цени да је тужилац особа са инвалидитетом која је покренула поступак за утврђење преостале радне способности, имајући у виду да му се здравствено стање погоршало. Ради оцене законитости решења о отказу уговора о раду било је потребно да се утврди од каквог је значаја за одржање запослења чињеница што је пре отказа уговора о раду на основу члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, тужилац покренуо поступак за процену радне способности надлежној организацији, те да ли је тужиоцу могао да престане радни однос као вишку запослених на основу члана 4. Правилника о ближим условима за остваривање права инвалида рада и професионално оболелих запослених од 06.09.2013. године који је био на снази у време отказа уговора о раду, као и да ли тужилац улази у круг лица којима радни однос може да престане као вишку запослених. Како су приликом одлучивања о законитости решења о отказу уговора о раду нижестепени судови непотпуно утврдили чињенично стање, због чега је погрешно примењено материјално право, у поновном поступку првостепени суд ће имати у виду примедбе истакнуте у овом решењу и донети закониту одлуку.

На основу члана 416. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

Председник већа - судија
Весна Поповић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић